

ประเทศไทยใสสะอาดโดยกระบวนการประชาคม

องค์การบริหารส่วนตำบลลุมพุก จังหวัดยโสธร

ตำบลลุมพุกได้ยกฐานะจากสภาตำบลเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลลุมพุกในปี 2539 แต่การปรับเปลี่ยนดังกล่าว ยังไม่เป็นที่ยอมรับของชาวบ้านมากนัก เนื่องจากชาวบ้านยังขาดความรู้ความเข้าใจในบทบาทและหน้าที่ที่แท้จริงขององค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบกับเป็นหน่วยงานใหม่ที่ยังจัดตั้งขึ้นได้ไม่นาน และประกอบกับช่วงนั้นเป็นช่วงที่ยังคงมีการทุจริตคอร์รัปชันสูง ชาวบ้านส่วนใหญ่มีทัศนคติเกี่ยวกับ อบต. ว่าเป็นแหล่งรวมของคนที่ไม่ดีแสวงหาผลประโยชน์และมีส่วนได้เสียกับโครงการต่าง ๆ ไม่ได้มุ่งเน้นการพัฒนาท้องถิ่นอย่างแท้จริง ชาวบ้านจึงไม่ไว้วางใจการทำงานของ อบต. ลุมพุก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของงบประมาณในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ที่ขาดความโปร่งใส มีการจับกลุ่มวิพากษ์วิจารณ์การทำงานของ อบต. อย่างกว้างขวางและมีเรื่องร้องเรียนไปยังอำเภอและจังหวัดเป็นจำนวนมาก ซึ่งการขาดความรู้ความเข้าใจดังกล่าว ส่งผลให้เกิดปัญหาในการดำเนินงานของ อบต. เป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะชาวบ้านไม่ให้ความร่วมมือกับ อบต. ในการจัดเก็บภาษีเพื่อนำไปพัฒนาท้องถิ่น

ข้อมูลพื้นฐานปีปัจจุบัน
: ปี พ.ศ. 2546

อำเภอ: คำเขื่อนแก้ว

จังหวัด: ยโสธร

ประชากร: 11,523 คน

พื้นที่: 86 ตร.กม.

ประเภทท้องถิ่น :
องค์การบริหารส่วนตำบล

การเลือกตั้ง : ทางอ้อม

วิถีใหม่

ในปี 2544 อบต. ลุมพุก จึงได้จัดทำ “โครงการประเทศไทยใสสะอาดโดยกระบวนการประชาคม” เพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทของ อบต. ให้แก่ประชาชนในพื้นที่ ทั้งในส่วนของการบริหารงบประมาณ การจัดเก็บภาษีเพื่อนำไปพัฒนาท้องถิ่น รวมทั้งให้บริการด้านการจัดเก็บภาษีและแจ้งข้อมูลข่าวสารที่สำคัญ ๆ ของอบต. ด้วย

ผลงานที่ได้ดำเนินการ

1. อบต. ประสานงานกับผู้นำหมู่บ้านของแต่ละหมู่บ้าน เรื่องวันเวลา สถานที่ และประชาสัมพันธ์การจัดเวทีประชาคม โดยผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนไปตามหมู่บ้านทั้ง 15 หมู่บ้าน (การจัดเวทีประชาคมของแต่ละหมู่บ้านขึ้นอยู่กับความพร้อมของหมู่บ้านนั้น ๆ ซึ่งจะจัดอยู่ในช่วงเดือนมีนาคม - เมษายนของทุกปี) ตั้งแต่เวลา 9.00-15.00 น. โดยจัดเวทีให้ฝ่ายการเมืองและข้าราชการลูกจ้างของอบต. และชาวบ้านได้พบปะพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นต่าง ๆ ร่วมกัน และให้อบต. ดำเนินการชี้แจงข้อเท็จจริง แสดงหลักฐานชี้แจงการใช้งบประมาณรายจ่ายประจำปีให้ชาวบ้านได้รับทราบ อันเป็นการแสดงความโปร่งใสในการบริหารงานของอบต.
2. จัดบริการรับชำระภาษีแก่ประชาชน 3 ประเภท คือ ภาษีโรงเรือนและที่ดิน ภาษีป้าย และภาษีบำรุงท้องที่ โดยมีเจ้าหน้าที่ส่วนการคลังมาคอยอำนวยความสะดวก

การระดมทรัพยากร

ค่าใช้จ่าย/การลงทุน

ได้รับงบประมาณสนับสนุนโครงการจาก อบต. ดังนี้

1. ปี 2544 ได้รับสนับสนุนค่าอาหารว่างสำหรับการจัดเวทีประชาคมเป็นจำนวนเงิน 5,000 บาท
2. ปี 2545 ได้รับสนับสนุนค่าอาหารว่างสำหรับการจัดเวทีประชาคมเป็นจำนวนเงิน 20,000 บาท

อุปกรณ์/เครื่องมือ

1. โต๊ะ จำนวน 50 ตัว
2. เก้าอี้ จำนวน 50 ตัว

บุคลากร

1. ปลัด อบต. ทำหน้าที่เป็นวิทยากร ตอบข้อซักถามของชาวบ้าน
2. หัวหน้าฝ่ายการคลัง ทำหน้าที่เป็นวิทยากร ตอบข้อซักถามของชาวบ้าน
3. หัวหน้าฝ่ายการโยธา ทำหน้าที่เป็นวิทยากร ตอบข้อซักถามของชาวบ้าน
4. เจ้าหน้าที่ฝ่ายการคลัง ทำหน้าที่จัดเก็บภาษีและให้ความรู้แก่ประชาชน
5. ผู้ใหญ่บ้านของแต่ละหมู่บ้าน จำนวน 15 คน จาก 15 หมู่บ้าน ทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์ข่าวสารและกำหนดการจัดเวทีประชาคม เพื่อให้ชาวบ้านแต่ละหมู่บ้านได้เข้าร่วมโครงการ
6. บัณฑิตอาสา จำนวน 3 คน ทำหน้าที่ในการประสานงานจัดการประชุม และร่วมรณรงค์ทำความเข้าใจกับชาวบ้าน

ขั้นตอนในการดำเนินการ

วัน เดือน ปี	กิจกรรมที่ทำ	ผู้รับผิดชอบ
มกราคม 2544	ปลัดอบต.และข้าราชการของอบต.เล็งเห็นถึงปัญหาเกี่ยวกับความไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของอบต. รวมถึงการไม่ให้ความร่วมมือกับอบต. ในกิจกรรมต่างๆ จึงได้ริเริ่มจัดทำ "โครงการประเทศไทยใสสะอาดโดยกระบวนการประชาคม" โดยเสนอขออนุมัติต่อประธานกรรมการบริหารอบต.	ประธานกรรมการบริหาร อบต. / คณะกรรมการบริหารอบต./ปลัดอบต./ข้าราชการของอบต.
ปี 2544	อบต.อนุมัติงบประมาณสนับสนุนเป็นค่าอาหารว่างสำหรับการจัดเวทีประชาคมเป็นจำนวน 5,000 บาท	อบต.
กุมภาพันธ์ 2544	อบต. จัดประชุมเพื่อแบ่งหน้าที่ปฏิบัติงาน รวมถึงแบ่งหัวข้อให้แก่วิทยากรแต่ละท่าน เพื่อจัดเตรียมเนื้อหา เอกสารประกอบ และกำหนดวันและสถานที่จัดเวทีประชาคมของแต่ละหมู่บ้าน	ปลัดอบต./ข้าราชการของอบต./วิทยากร
ต้นเดือนมีนาคม 2544	จัดประชุมผู้นำชุมชน เพื่อชี้แจงรายละเอียดต่าง ๆ พร้อมขอความร่วมมือในการประชาสัมพันธ์และเชิญชวนชาวบ้านเข้าร่วมโครงการตามวันเวลาที่กำหนด โดยผู้ใหญ่บ้านทำการประชาสัมพันธ์ผ่านหอกระจายข่าวของแต่ละหมู่บ้าน	ปลัดอบต./ข้าราชการของอบต./ผู้ใหญ่บ้านของแต่ละหมู่บ้าน
มีนาคม 2544 – เมษายน 2544	จัดเวทีประชาคมที่ศาลาประชาคมประจำหมู่บ้านแต่ละหมู่บ้านหรือศาลาวัด จำนวน 15 หมู่บ้าน เนื่องจากเป็นช่วงของการเสียภาษีประจำปี	ปลัดอบต./ข้าราชการของอบต./วิทยากร / ผู้ใหญ่บ้านแต่ละหมู่บ้าน
สิงหาคม 2544	รายงานผลการดำเนินโครงการต่อประธานกรรมการบริหารอบต.	ประธานกรรมการบริหารอบต./ปลัดอบต.
มีนาคม -	จัดให้มีเวทีประชาคมของแต่ละหมู่บ้าน	ปลัดอบต./ข้าราชการ

เมษายน ของทุกปี		การของอบต./ วิทยากร/ ผู้ใหญ่บ้านแต่ละ หมู่บ้าน
--------------------	--	---

ประเมินผลความสำเร็จ

ก่อนการดำเนินการ

1. มีเรื่องร้องเรียนการทำงานของอบต.ลุ่มพุก ไปยังอำเภอและจังหวัดเป็นจำนวนมาก รวมถึงมีการจับกลุ่มวิพากษ์วิจารณ์ถึงการใช้งบประมาณของอบต. ว่าขาดความโปร่งใส ไม่ทราบแหล่งที่มาของรายรับและรายจ่าย และเชื่อว่าการทุจริตคอร์รัปชันในการนำเงินงบประมาณไปใช้ในการก่อสร้าง ถนน คู คลอง ของตำบล
2. ชาวบ้าน นักธุรกิจ พ่อค้าไม่ให้ความร่วมมือกับอบต. ในการจัดเก็บภาษีประเภทต่าง ๆ เนื่องจากจำนวนภาษีที่ต้องชำระเพิ่มขึ้น เช่น ภาษีป้าย ภาษีโรงเรือนและที่ดิน ภาษีบำรุงท้องที่ อีกทั้งไม่แน่ใจว่าเงินภาษีที่ชำระไปนั้นจะได้นำไปใช้เพื่อส่วนรวม เพื่อการพัฒนาตำบลจริงหรือไม่

หลังการดำเนินการ

1. มีชาวบ้านเข้าร่วมโครงการประมาณ 461 คน
2. ไม่มีเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับการทำงานของอบต.ไปยังอำเภอและจังหวัดอีก การรวมกลุ่มวิพากษ์วิจารณ์การทำงานของอบต.ลดลงและชาวบ้านได้รับทราบถึงที่มาของแหล่งเงินและรายได้ของ อบต.ชัดเจนขึ้น
3. ชาวบ้าน นักธุรกิจ พ่อค้า ให้ความร่วมมือในการจัดเก็บภาษีมากขึ้น รวมถึงให้ความร่วมมือและแสดงความคิดเห็นในกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งอบต.จัดขึ้น ทำให้การบริหารจัดการและการพัฒนาตำบลคล่องตัวและมีประสิทธิภาพตอบสนองความต้องการของชาวบ้านได้มากขึ้น
4. เนื่องจากอบต.ได้มีโอกาสนำเสนอผลงานการทำงานของตนเองให้ชาวบ้านได้รับทราบและชาวบ้านสามารถตรวจสอบการทำงานของอบต.ได้ ชาวบ้านจึงมีความเข้าใจในบทบาทหน้าที่และการทำงานของอบต.ดีขึ้น เช่น กระบวนการทางพัสดุ ขั้นตอนและระเบียบการจัดซื้อจัดจ้าง วิธีการคำนวณวัสดุก่อสร้างกับราคากลางที่เป็นจริง
5. กระบวนการประชาคมในระดับหมู่บ้านเข้ามามีบทบาทอย่างสูง ในการทำให้ชาวบ้านเข้าใจการทำงานของอบต. และเป็นประโยชน์อย่างสูงในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและความรู้ใหม่ ๆ แก่ชาวบ้าน

อุปสรรคและการแก้ไขปัญหา

อุปสรรค	การแก้ไขปัญหา
1. ในระยะเริ่มต้นชาวบ้านขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของ อบต.	1. ในการจัดเวทีประชาคม วิทยากรเริ่มต้นด้วยการแนะนำอบต.รวมถึงอธิบายบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของอบต.ให้ชาวบ้านได้ทราบเป็นพื้นฐาน
2. การขาดวิทยากรที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน วิทยากรจึงไม่สามารถตอบข้อซักถามของชาวบ้านได้ทุกข้อ โดยเฉพาะเรื่องที่อยู่ในความสนใจของชาวบ้าน เช่น โครงการ 30 บาทรักษาทุกโรค	2. วิทยากรจำเป็นต้องค้นคว้าศึกษาข้อมูลให้พร้อมก่อนวันจัดเวทีประชาคม ทั้งยังต้องหมั่นศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ และหากจำเป็นก็ต้องประสานขอความร่วมมือวิทยากรจากหน่วยงานอื่น
3. ชาวบ้านไม่ยอมเปิดใจที่จะทำความเข้าใจ ทั้งยังไม่ให้ความสำคัญกับโครงการ เข้าร่วมกิจกรรมค่อนข้างน้อย	3. ผู้นำชุมชนต้องเข้ามาประสาน โดยใช้วิธีพบปะพูดคุยโดยตรงโน้มน้าวให้ชาวบ้านตระหนักถึงความสำคัญของการเข้ามามีส่วนร่วมในการรับรู้และแก้ไขปัญหาของตำบล

อุปสรรค	การแก้ไขปัญหา
	ซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์ทั้งต่อตนเองและส่วนรวม

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

1. ทัศนคติของคณะกรรมการบริหารอบต. ที่ให้ความสำคัญกับการประชาสัมพันธ์ให้ชาวบ้านตระหนักว่าโครงการนี้จัดขึ้นเพื่อให้ชาวบ้านได้เข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบการทำงานของอบต.
2. ชาวบ้านต้องไม่เอาความคิดและความต้องการของตนเป็นใหญ่ มีความเสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวม ต้องมองเห็นความสำคัญและเข้าร่วมกิจกรรมโครงการอย่างจริงจัง
3. เจ้าหน้าที่หรือบุคคลที่ทำหน้าที่เป็นวิทยากรซึ่งมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องที่ตนรับผิดชอบเป็นอย่างดี และมีเอกสารของทางราชการอ้างอิงให้ชาวบ้านเห็นเป็นรูปธรรม

แหล่งข้อมูลเพิ่มเติม

ชื่อ-นามสกุล : นางเยาวภา ศรีสร้อย
ตำแหน่ง : นายกองค์การบริหารส่วนตำบล
หน่วยงาน : องค์การบริหารส่วนตำบลลุมพุก
ที่อยู่ : ตำบลลุมพุก อำเภอคำชะอี จังหวัดมุกดาหาร 35110
โทรศัพท์ : (045) 791-452

ชื่อ-นามสกุล : นายสมพร การเกษ
ตำแหน่ง : ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล
หน่วยงาน : องค์การบริหารส่วนตำบลลุมพุก
ที่อยู่ : ตำบลลุมพุก อำเภอคำชะอี จังหวัดมุกดาหาร 35110
โทรศัพท์ : (045) 791-452

ข้อมูลเกี่ยวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในปีที่มีการเริ่มวิถีนใหม่ : พ.ศ. 2544

ประเภทของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	องค์การบริหารส่วนตำบล
สถานที่ตั้ง	ตำบลลุมพุก อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดดยโสธร 35110
ขนาดพื้นที่	86 ตารางกิโลเมตร
งบประมาณรายจ่าย	4,627,197บาท (ปีงบประมาณ 2544)
งบประมาณรายได้	4,499,390 บาท (ปีงบประมาณ 2544)
จำนวนพนักงานและลูกจ้าง	5 คน ทั้งหมด 3 คน ข้าราชการ/พนักงานท้องถิ่น 2 คน ลูกจ้างชั่วคราว
จำนวนประชากร	9,670 คน
จำนวนครัวเรือน	2,228 ครัวเรือน
รายได้เฉลี่ยประชากร	15,000 บาท
ลักษณะของเมืองและ วิถีชีวิตประชาคม	ชาวบ้านส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก (ปลูกข้าว ทำไร่มันสำปะหลัง ไร่ปอ) ชาวบ้านมีความสัมพันธ์กันแบบเครือญาติ มีความใกล้ชิดผูกพันเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อกัน อันเป็นผลมาจากในอดีตที่ต้องพึ่งพาอาศัยแรงงานกันในการทำเกษตร พื้นที่ของตำบลมีศักยภาพที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาหลายด้าน กล่าวคือ พื้นที่เป็นที่ราบสูง มีทุ่งนาสลับป่าโปร่งสามารถปลูกข้าวหอมมะลิได้ผลเป็นอย่างดี อีกทั้งยังมีถนนทางหลวงหมายเลขที่ 23 ตัดผ่าน เหมาะสำหรับการส่งเสริมอาชีพและมีความสะดวกในการขนส่งผลผลิตไปยังอำเภอและจังหวัด